

Dođru bilgi doğru kaynaktan alınır...

Çamlıca Basım Yayın / 146

Bu eser, Namık Kemâl'in Evrâk'ı Perişân isimli eserinin üçüncü kısmıdır.

YAVUZ SULTAN SELİM

Hazırlayan
Kemal ERKAN

Genel Yayın Yönetmeni
Ömer Faruk YILMAZ

Editör
Osman DOĞAN
Soner DEMİRSOY

Sanat Yönetmeni
Osman TURHAN

Tashih
Raşit BAYKAL

Grafik Tasarım
Abdullah KUBİLAY

Kapak Tasarımı
Sedat YAZILITAŞ

İstanbul 2013

Baskı ve Cilt
Fazilet Neşriyat ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad.
No:52 Güneşli - Bağcılar / İstanbul
Tel: 0212 657 88 00 (pbx)
Sertifika No: 16384

ISBN: 978-605-5101-51-0

ÇAMLICA

İnciliçavuş Sok. No: 27/1 Sultanahmet - İSTANBUL
Tel-Faks: 0212 512 41 01
www.camlicabasim.com / bilgi@camlicabasim.com

T.C. Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 15702

© Bu eserin bütün yayın hakları Çamlıca Basım Yayın ve Ticaret Anonim Şirketi'ne aittir. İzinsiz yayınlanamaz.
Kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

YAVUZ SULTAN SELİM

NAMIK KEMAL

Hazırlayan
Kemal ERKAN

ÇAMLICA

İstanbul 2013

İÇİNDEKİLER

Baba ile Görüşme Arzusu	13
Baba-Oğul Karşı Karşıya.....	14
Askerin Şehzade Selim’i İstemesi.....	20
Ve Cülûs... ..	22
İlk İcraatlar... İlk Gaileler... ..	24
Tahammülü Güç Hadiseler... ..	28
Çaldıran Arefesi.....	30
“Ben Yalnız Giderim!”	32
Çaldıran’da Kopan Fırtına	34
“Kendi Fetvanı Kendin Verdin.”	36
Yollar Mısır’a Çıkıyor	39
Mercidâbık’ta Zafer	41
“Mısır’ı Aldık Amma...”	43
Kaplana Binmiş Süvari	45
Tomanbay ile Mülâkat.....	47
İki Hadise.....	50
Mekke Şerifi ve Hayreddin Paşa’nın İtaati	51
Hilafetin Osmanlı’ya Geçmesi	51

“Mevtaya Rahmet... Gammaza Lanet.”	53
Hırsız Kalesi Rodos yahut Şirpençe... ..	57
“Bizi Kiminle Biliyordun?”	59
Hem Selim Hem Yavuz Bir Siret.....	60
Sonsöz Yerine.....	69
Mersiye-i Selim Han.....	70
Lügatçe	76
Notlar.....	78

TAKDİM

İbn-i Kemal'in ifadeleriyle Yavuz Sultan Selim ikinci güneşi gibiydi; vakti kısa, gölgesi uzun. Sultanlar taç ve tahtlarıyla iftihar ederdi, taç ve taht ise Yavuz'la. O, Çaldıran'da Şah İsmail'i mağlup ederek Şiilik tehlikesini bertaraf etmiş, Mercidâbık ve Ridâniye zaferleriyle Mısır'a hâkim ve "Hâdimü'l-Haremeyni's-Şerifeyn" olmuştu. Hatta fetihten sonra kılınan ilk Cuma'nın hutbesinde, emri üzre ismi bu unvanla anıldığı sırada başından saltanat kavuğunu çıkarmış, altındaki seccadeyi bertaraf ederek toprak üzerinde şükür secdesine varmış, gözyaşı dökmüştü...

Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) Hırka-i Saadetini ve sair mukaddes emanetleri, onca güzel vasfına hilafet merkezliğini de ekleyen İstanbul'a getiren o idi...

Yine o, padişahların imrendiği bir padişahtı. Sahip olduğu yüksek maneviyatla 8 seneye sığdırdığı işler muazzamdı.

Gayesi ve hedefi tekti: Allah'ın rızasını kazanmak ve Müslümanları tek bir vücut haline getirmek...

Yavuz Selim Han bu maksadı uğruna çok sıkıntılar göğüsledi, nice fedakârlıklara katlandı. Öyle ki nakkaşlar, Yavuz'un minyatürlerine bile aksettirdiler ondaki hüznü...

Aynı zamanda Selimî mahlaslı, divan sahibi bir şair olan Yavuz Sultan Selim ise mısralarına döktü bu derdini:

*Gözlerimden akdı deryâlar gibi yaşum benim
Dostlar çok nesne gördü onmaduk başum benim*

Yavuz Sultan Selim hakkındaki literatür bir hayli geniştir. Seveni çoktur, yereni yok değil. Onun, sadece hareketlerini takip için isimlerini kayda geçirttiği kırk bin Kızılbaş'ı öldürttüğü iftirası çok dile dolanır. Ama bunlar, onun büyüklüğüne halel getirmez. Çünkü o dedesi Fatih'in:

*İmtisâl-i "câhidû fillâh" olupdur niyyetim
Dîn-i İslâm'ın mücerred gayretidir gayretim*

mısraını dilinin zikri yapmış ve hep o yolda çalışmıştır.

Selim Han hakkında ciltler dolusu kitap yazılsa yeridir ama Namık Kemal'in şu küçük hacimli kitabı ile onu kısaca bir hatırlamak ve sizlere de hatırlatmak istedik.

Namık Kemal'in, daha evvel iki kısmını (Salahaddin Ey-yubi ve Fatih Sultan Mehmed) neşretmeye muvaffak olduğumuz Evrak-ı Perişan isimli eserinin son cüzü olan bu eser, umarız ki Yavuz Sultan Selim nokta-i nazarında bütün Osmanlı padişahlarını anlamakta bize bir kapı aralar.

***“Yazık ki cihan
bir padişaha kifayet edecek kadar
büyük değildir!”***

Yavuz Sultan Selim

YAVUZ SULTAN SELİM

Sultan Birinci Selim ki, Yavuz¹ lakabıyla bilinir. Hicri 875 (Miladi 1470-71) senesinde Amasya'da dünyaya gelmiştir.² Çocukluğunu büyük babası Fatih Sultan Mehmed Han'ın yanında geçirmiştir. Babası İkinci Bayezid Han'ın tahta çıkmasından sonra, o zamanlar geçerli olan kanun icabı Trabzon Sancağı'na gönderilmiştir.

Kendisi, dünyaya hükmedecek derecede üstün bir kabiliyete ve iktidara sahip olarak yaratılmışken, kırk iki yaşına girinceye kadar, ehil olmayan devlet ricali elinde, devletin iyi bah-tının sekteye uğramasını üzüntü ile seyrederek ömür geçirdi.

Fakat birçok cihetten ilerleme kaydettiği bu zaman içerisinde Osmanlı hanedanı mensuplarının en âlimlerinden ve edebiyatta ise hepsinden yüksek olacak derecede iyi bir tahsil gördü. Ancak o, gayretini sadece kalem cihetine, yani ilim tahsiline ayırmamıştı. Yapmak istediği değişikliklere bir başlangıç olmak üzere Osmanlı kanunlarında pek de yeri ol-

mayan değişik bir icraatla âdeta istiklâlini ilan etmiş gibiydi. Etrafında bulunan Gürcü ve Kızılbaş emirleriyle kendi kendine muâmelelere ve muharebelere girişiyordu. Hatta kuvveti henüz kendi dâiresi halkıyla sınırlı iken kahramanlık atının ayakları, doğu cihetinde Tiflis ve güneyde Erzincan'a kadar erişmişti.

Ne faydası var ki Sultan Bayezid, baba şefkatini kendine daha yakın bulduğu Şehzâde Ahmed'e daha çok gösterdiğinden, Şehzade Selim'in hizmeti ve gayreti İstanbul'ca bayağı bir suç renginde görünür ve takdir yerine tekdir olunurdu.

Biraderinin nüfuzu ve kendinin itibarsızlığı o derecede idi ki oğlu Süleyman (Kanuni) reşit yaşa gelince kendisine bir sancak verilmesini istemesi üzerine padişah tarafından Şebinkarahisârı'na sancak beyi tayin edildi. Ancak Şehzade Ahmed, oranın kendi sancağına yakınlığını bahane edip hemen İstanbul'a bir şikâyet mektubu gönderdi. Bunun üzerine Şehzade Süleyman'ın sancak yeri Bolu oldu. Fakat Şehzade Ahmed oranın da İstanbul'a yakınlığından bahisle yine Şehzade Süleyman'ın yerinin değiştirilmesini istedi. Bîçare Süleyman, bir müddet amcasının oyuncağı gibi öteye beriyeye naklolunduktan sonra nihayet sınır eyaletlerinden olan Kefe'ye kadar gönderildi.

Selim Han bu yaşananları büyük bir vakarla hazmeder dururdu. Fakat bilahare ortaya çıkan iki büyük sebep, seçme şansını bırakmaksızın politika meydanına yeni bir tavırla atılmasını icap ettirdi.

Şöyle ki; İnan'ı istilâ eden Safevi şahı İsmail, burada Şii-
liğin temellerini kan dökerek atmıştı. Sonra gizliden gizliye
gönderdiği casuslarla Anadolu ahalisinden dahi pek çok ta-
raftar kazanmıştı. Osmanlı ülkesinde adeta devleti yıkılışa
kadar götürecektir bir fesat ateşi yanmaya başlamıştı.

Beri taraftan Sultan Bayezid, yaşı ilerlemiş olduğu için bir
kat daha kuvvetten düşmüştü. Bu cihetle Şehzade Ahmed
taraftarları her fırsatta saltanatın efendilerine terki için padi-
şahın kalbinde Ahmed'e bir meyil hâsıl etmişlerdi.

Baba ile Görüşme Arzusu

Şehzade Selim, oğlunun Kefe taraflarında hâkimiyetini kuv-
vetlendirmek için Çerkeslerle muharebe ederken babasından
bir mektup aldı. Sultan Bayezid, bu hareketinden dolayı kendi-
sine kızıyor ve sancağına dönmesini emrediyordu. Bu mektupla
beraber, şehzadeyi her cihetten takdir edip onu sultan görmek
isteyen bazı hamiyetli devlet adamları, İstanbul ve Anadolu'da
yaşanan gelişmeleri, tafsilatıyla şehzadeye arz ettiler.

Bu dehşetli haberi alan Şehzade Selim, nasıl bir mizâc
ve tabiata sahip olduğunu lâyıkiyle bildiği biraderinin, ge-
rek devleti ve gerek kendi hakkında ne kadar büyük bir âfet
hazırlamakta olduğunu anlamıştı. Hem pederini sakinleş-
tirmek hem de vakit kazanmak için babasına, Kefe'ye sırf
devlet mülkünün korunması ve genişletilmesine hizmet ni-
yetiyle geldiğini anlatan bir mektup gönderdi. Mektubunda,
sükûnet halinden şikâyet ediyor, gazâlarda bulunmak için
Rumeli'de bir sancağa gönderilmesini de istiyordu.